

DEPARTAMENTO DE LATÍN: PENDENTES. CURSO 2018-2019

A. CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN

Puntos a ter en conta *a priori*:

1. O grado mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe correspondentes aos diferentes contidos e criterios de avaliación está indicado na Programación xeral do curso.
2. Dividiranse os contidos e criterios de avaliación entre as dúas primeiras Avaliacións sinaladas polo Centro, deixando a terceira para a recuperación de aqueles estándares de aprendizaxe non superados con anterioridade.

1ª AVALIACIÓN

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
Bloque 1. O latín, orixe das linguas romances	
▪ B1.1. Marco xeográfico da lingua.	▪ B1.1. Coñecer e localizar en mapas o marco xeográfico da lingua latina.
▪ B1.2. O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas.	▪ B1.2. Identificar o indoeuropeo como a lingua nai da maioría das linguas faladas en Europa hoxe en día.
▪ B1.2. O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas.	▪ B1.3. Agrupar as linguas indoeuropeas en familias lingüísticas e localizalas nun mapa.
▪ B1.3. Linguas de España: linguas romances e non romances.	▪ B1.4. Coñecer as orixes das linguas faladas en España, clasificalas e localizalas nun mapa, e delimitar o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo, recoñecendo as súas características.
▪ B1.4. Orixe, evolución e etapas do latín. Palabras patrimoniais e cultismos.	▪ B1.5. Distinguir as principais etapas na evolución do latín e recoñecer e identificar palabras patrimoniais e cultismos .
Bloque 2. Sistema de lingua latina: elementos básicos	
▪ B2.1. Orixes da escritura. Sistemas de escritura.	▪ B2.1. Recoñecer sistemas de escritura e distinguilos do alfabeto.
▪ B2.2. Orixe e evolución do alfabeto latino.	▪ B2.3. Coñecer a orixe do alfabeto nas linguas modernas.
▪ B2.3. Pronuncia do latín: tipos.	▪ B2.4. Coñecer e aplicar con corrección as normas básicas da pronuncia en latín.
Bloque 3. Morfoloxía	
▪ B3.1. Formantes das palabras.	▪ B3.1. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras.
▪ B3.2. Tipos de palabras: variables e invariables.	▪ B3.2. Distinguir os tipos de palabras a partir do seu enunciado.
▪ B3.3. Concepto de declinación e conxugación.	▪ B3.3. Comprender o concepto de declinación e conxugación.
▪ B3.4. Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes.	▪ B3.4. Coñecer as declinacións, encadrar as palabras dentro da súa categoría e declinación, enuncialas e declinalas correctamente.
▪ B3.5. Flexión verbal.	▪ B3.5. Coñecer as conxugacións, encadrar os verbos dentro da súa conxugación, enuncialos e conxugalos correctamente.
▪ B3.5. Flexión verbal.	▪ B3.6. Analizar o funcionamento dos temas verbais latinos de presente e de perfecto, e recoñecer as formas dos tempos verbais formados a partir deles, tanto en voz activa como en voz pasiva.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Flexión verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Diferenciar formas persoais e non persoais do verbo, e recoñecer as categorías gramaticais presentes en cada unha.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Flexión verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Traducir ao galego e ao castelán as formas verbais latinas, e comparar os sistemas verbais.
Bloque 4. Sintaxe	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Elementos da oración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Coñecer e analizar as funcións das palabras na oración.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Casos latinos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Coñecer os nomes dos casos latinos, identificar as principais funcións que realizan na oración e saber traducir os casos á lingua materna adecuadamente.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Concordancia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Recoñecer as regras de concordancia na lingua latina e a súa correspondencia no galego e no castelán.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Oración simple: oracións atributivas e predicativas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Recoñecer e clasificar os tipos de oración simple.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Oración composta: coordinación e subordinación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Distinguir as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas (oracións de relativo)
Bloque 5. Roma: historia, cultura, arte e civilización	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Períodos da historia de Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Coñecer os feitos históricos das etapas da historia de Roma, encadralos no seu período correspondente e realizar eixes cronolóxicos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Organización política e social de Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Coñecer a organización política e social de Roma e recoñecer o seu mantemento actual.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Coñecer os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Obras públicas e urbanismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.9. Identificar os trazos máis destacados das edificacións públicas e do urbanismo romano, e sinalar a súa presenza dentro do patrimonio histórico de España e Europa.
Bloque 6. Textos	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Análise morfolóxica, sintáctica e semántica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Coñecer e aplicar os coñecementos morfolóxicos, sintácticos e léxicos da lingua latina para a interpretación, a tradución e a retroversión de textos de dificultade progresiva.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Comparar as estruturas latinas coas das linguas propias.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Iniciación ás técnicas de tradución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Utilizar correctamente manuais e dicionarios, recoñecendo e analizando toda a información que proporcionan.
Bloque 7. Léxico	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Vocabulario básico latino: léxico transparente; palabras de maior frecuencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Coñecer, identificar e traducir o léxico latino transparente e as palabras de maior frecuencia.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Establecer mediante mecanismos de inferencia as relacións existentes entre determinados étimos latinos e os derivados en linguas romances, especialmente as que o alumno coñece.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Identificar e explicar os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas dos/das estudantes.

2ª AVALIACIÓN

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
Bloque 1. O latín, orixe das linguas romances	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Nocións básicas de evolución fonética e semántica do latín ao galego e ao castelán. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Coñecer e aplicar as regras fundamentais da evolución fonética, e recoñecer os procesos de evolución semántica do latín ao galego e ao castelán partindo dos étimos latinos.
Bloque 4. Sintaxe	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Oración composta: coordinación e subordinación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Distinguir as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas (Oracións de CVM)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6. Construcións de infinitivo e de participio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6. Coñecer as funcións das formas non persoais nas oracións: infinitivo e participio.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6. Construcións de infinitivo e de participio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.7. Identificar, distinguir e traducir correctamente as construcións de infinitivo e participio máis frecuentes.
Bloque 5. Roma: historia, cultura, arte e civilización	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Romanización de Hispania e da Gallaecia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Coñecer os feitos históricos principais da romanización de Hispania e da Gallaecia, e realizar eixes cronolóxicos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Romanización de Hispania e da Gallaecia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Recoñecer as pegadas da romanización nos principais depósitos arqueolóxicos e museos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Coñecer os deuses, os mitos, os heroes e as lendas latinas principais, e establecer semellanzas e diferenzas entre os mitos e os heroes antigos e os actuais.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Coñecer e comparar coas actuais as características da relixiosidade e da relixión latinas, os cultos privados e os ritos funerarios.
Bloque 6. Textos	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Análise morfolóxica, sintáctica e semántica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Coñecer e aplicar os coñecementos morfolóxicos, sintácticos e léxicos da lingua latina para a interpretación, a tradución e a retroversión de textos de dificultade progresiva.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Comparar as estruturas latinas coas das linguas propias.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Iniciación ás técnicas de tradución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Utilizar correctamente manuais e dicionarios, recoñecendo e analizando toda a información que proporcionan.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6. Produción de pequenos textos en lingua latina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Redactar en lingua latina pequenos textos de produción propia.
Bloque 7. Léxico	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Vocabulario básico latino: léxico transparente; palabras de maior frecuencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Coñecer, identificar e traducir o léxico latino transparente e as palabras de maior frecuencia.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Composición e derivación culta. Lexemas, prefixos e sufixos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.2. Distinguir e coñecer o significado dos principais prefixos e sufixos que interveñen na composición e na derivación culta.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Establecer mediante mecanismos de inferencia as relacións existentes entre determinados étimos latinos e os derivados en linguas romances.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Identificar e explicar os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas dos/das estudantes.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.4. Locucións latinas de uso actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.5. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado.

B. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Temos que establecer dous supostos:

- Alumnos que cursan latín en 2º de Bacharelato e teñen pendente o latín de 1º, ben por non ter superados os contidos mínimos do curso, ben por ter feito un cambio de modalidade.
- Alumnos que teñen pendente o latín de 1º de Bacharelato e non están a cursar a materia en 2º.

No primeiro caso, o seguimento é máis doado, pois o profesor ten contacto continuado con eles e incluso, dependendo de como leven a materia en 2º, se lles porá aprobar o latín ou non. É dicir, entenderase que o alumno que supere a 1ª e a 2ª avaliacións da materia no 2º de Bacharelato terá aprobado o latín de 1º. Será labor do profesor o establecer aqueles exercicios e probas escritas e/ou orais de reforzo que considere oportunos, e mesmo impartir sesións extraordinarias (fora do horario lectivo) no caso en que o alumno non teña superadas nin as devanditas avaliacións nin, no seu caso, os reforzos suplementarios en forma de exercicios e probas orais ou escritas.

No caso de ter que acudir a exercicios e probas suplementarias -e no caso do segundo suposto: alumnos que non están a cursar Latín II no curso actual- a materia quedará fraccionada do xeito seguinte: dividiranse os contidos e criterios de avaliación entre as dúas primeiras avaliacións sinaladas polo Centro, e darase un valor do 30% da puntuación final por avaliación aos exercicios e probas orais de reforzo e un 70% as probas escritas. Se as diferentes probas escritas, dentro das correspondentes avaliacións da materia pendente, non fosen superadas, o alumno presentarse as probas sinaladas polo Centro para a recuperación de materias pendentes, entendéndose que a 3ª avaliación servirá de recuperación das outras dúas. No caso en que o profesor considere que ningún dos procedementos e instrumentos anteriores levou ao alumno a superar os mínimos esixibles da materia, este aínda contará coa convocatoria extraordinaria.

A proba final da convocatoria ordinaria e extraordinaria constarán dos seguintes apartados:

- ✓ Cuestións de morfoloxía e/ou sintaxe relacionadas directamente cos contidos e os estándares explicados e traballados: 70% da nota
- ✓ Tradución e análise dun texto latino: 20% da nota.
- ✓ Cuestións de etimoloxía, derivación e composición, sentido de expresións latinas ou cuestións de cultura e civilización romana incluídas no programa: 10% da nota.

No segundo caso –alumnos que non cursan latín no 2º de Bacharelato-, estes terán que realizar, cada dúas semanas ao longo do curso, unha serie de exercicios de repaso dos diferentes contidos mínimos segundo a distribución de contidos especificada *infra*. Pódese aprobar a materia se se considera que o alumno está a facer os devanditos exercicios con interese, dedicación e resultados suficientes, e os entrega nas datas establecidas para tal fin. Se se estima necesario, poderanse realizar probas orais e/ou escritas, segundo as datas dos exames de pendentes establecidos no calendario do centro. No caso en que o profesor considere que ningún dos procedementos e instrumentos anteriores levou ao alumno a superar os mínimos esixibles da materia, este aínda contará co exame final ordinario e coa convocatoria extraordinaria que constarán dos apartados e as porcentaxes de puntuación xa indicados *supra*. En todos os casos, serán contidos mínimos e criterios de avaliación os que se especificarán a continuación.

No presente curso 2018-2019, o Departamento de Lingua Latina ten un alumno co Latín I pendente que está a cursar Latín II en 2º de Bacharelato: pasou do Bacharelato de Ciencias Sociais ao de Humanidades.

Pontevedra, 18 de outubro de 2018

Fdo.: María Álvarez Díaz, Xefa do Departamento